

Beide deze denkbeelden toch zijn verkeerd gedacht.

Een Universiteit is een residentie der wetenschappen, en slechts in zooverre het mede tot de koninklijke functiën der wetenschap behoort, om ook door mondelinge voordracht en levend contact zich mede te deelen aan het opkomend geslacht, en om van dat opkomend geslacht de wetenschappelijke geschiktheid te beoordeelen, mag en moet zeer zeker toegegeven, dat een Universiteit zonder studenten *op den duur* onhoudbaar zou blijken. Maar hoe hoog dit levend contact met de opgroeiende jongelingschap ook worde aangeslagen, toch zou grootelijks dwalen en falen, wie waande, dat hierin geheel het bestaansdoel eener Universiteit opging. Eer integendeel is een Universiteit allereerst bestemd, om aan eenige bekwame mannen een milieu aan te bieden, waarin ze met degen ernst het wetenschappelijk onderzoek kunnen voortzetten; en is het product van dezen veelzijdigen arbeid bestemd, niet om slechts langs *één*, maar wel terdege om langs *drie* kanalen der maatschappij toe te vloeien, t. w. volstrekt niet alleen door de studenten, maar ook wel terdege én door de geschriften der hoogleeraren, én door hun persoonlijken raad en daad, bij hun optreden in maatschappelijke aangelegenheden. Over dit punt bestaat onder bevoegde mannen dan ook geen verschil. Ook in onze Staten-Generaal wierd het in 1876 door alle partijen toegegeven. Wie anders oordeelt verwart een Universiteit met een gymasiaal instituut of kweekschool. En ook al ware de Vrije Universiteit dus in den aanvang geoordeeld geweest, om lange jaren zonder studenten te huishouden, dit zou slechts zeer ten deele de beteekenis van haar optreden verminderd hebben voor de herdooping van den nationalen geest ook in de wereld der gedachte.

En evenzeer gaat mis, wie zich inbeeldt, dat het Bestuur eener Universiteit aansprakelijk zou zijn voor de toekomst harer studenten. Niet de scheepsbouwmeester, maar de reeder, heeft zich in te laten met de bevrachting van het van stapel gelooopen scheepje. Een Universiteit is als een open markt, waar de wetenschap niet koninklijke mildheid voor bijna geen geld de versch geplukte vrucht van haar edelst fruitbed veil biedt, maar dan ook uitdeelt zonder zweem zelfs van serieuze verant-